

Υπόθεση C-317/20

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

16 Ιουλίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Landgericht Mainz (Γερμανία)

Ημερομηνία της διατάξεως του αιτούντος δικαστηρίου:

10 Ιουνίου 2020

Ενάγουσα:

KX

Εναγομένη:

PY GmbH

[παραλειπόμενα]

Landgericht

Mainz

Διάταξη

Επί της ένδικης διαφοράς μεταξύ

KX

- ενάγουσα -

[παραλειπόμενα]

κατά

PY GmbH

- εναγομένης -

[παραλειπόμενα]

με αντικείμενο την επιδίκαση αποζημίωσης,

το τρίτο τμήμα πολιτικών υποθέσεων του Landgericht Mainz (πρωτοδικείου του Mainz, Γερμανία) [παραλειπόμενα] εξέδωσε στις 10.6.2020 την ακόλουθη διάταξη:

1. Αναστέλλει τη διαδικασία.
2. Σύμφωνα με το άρθρο 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', και τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ακόλουθο ερώτημα προς ερμηνεία του Δικαίου της Ένωσης:

Έχει το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (άρθρο 18, παράγραφος 1, [σελ. 2 του πρωτοτύπου] του κανονισμού 1215/2012), την έννοια ότι η εν λόγω διάταξη δεν αφορά μόνον τη ρύθμιση της διεθνούς δικαιοδοσίας, αλλά συγκαταλέγεται επίσης και στο πλέγμα κανόνων δικαίου που πρέπει να λαμβάνει υπόψη το επιληφθέν δικαστήριο για τον καθορισμό της κατάופן αρμοδιότητας των εθνικών δικαστηρίων σε διαφορές από σύμβαση ταξιδιού στις οποίες τόσο ο καταναλωτής ως ταξιδιώτης όσο και ο αντισυμβαλλόμενός του, ήτοι ο διοργανωτής ταξιδίων, είναι μεν εγκατεστημένοι στο ίδιο κράτος μέλος, πλην όμως ο προορισμός του ταξιδιού δεν βρίσκεται εντός του εν λόγω κράτους μέλους, αλλά στο εξωτερικό (καλούμενες «μη αμιγώς εσωτερικές διαφορές»), με συνέπεια ο καταναλωτής να έχει τη δυνατότητα, πέραν των όσων ορίζουν οι εθνικές διατάξεις περί διεθνούς δικαιοδοσίας, να εναγάγει ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου της κατοικίας του τον διοργανωτή ταξιδίων για αξιώσεις που απορρέουν από τη σύμβαση;

Σκεπτικό:

A.

1. Το ιστορικό της υπόθεσης της κύριας δίκης έχει ως εξής:
2. Η ενάγουσα αξιώνει από την εναγομένη, η οποία διατηρεί γραφείο διοργάνωσης ταξιδιών και περιηγήσεων και εδρεύει στην [παραλειπόμενα] Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης καθώς και αποζημίωση για διαφυγόντα κέρδη και δαπάνη οικιακής βοηθού, συνολικού ύψους 43.000,00 ευρώ περίπου, λόγω ατυχήματος που έλαβε χώρα στις 27.7.2015 στον περιβάλλοντα χώρο ξενοδοχείου [παραλειπόμενα] στην Τουρκία, κατά τη διάρκεια ταξιδιού αναψυχής της ενάγουσας. Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι στο συνεργαζόμενο με την εναγομένη ξενοδοχείο στην Τουρκία, υπήρχε μαρμάρινο κλιμακοστάσιο του οποίου τα σκαλοπάτια καλύπτονταν από διαφανές στρώμα

αλάτων και υγρασίας. Δεν είχαν τοποθετηθεί πινακίδες που να προειδοποιούν για την ολισθηρότητα του κλιμακοστασίου ούτε είχαν ληφθεί άλλα αντιολισθητικά μέτρα, παρά το γεγονός ότι στο παρελθόν είχαν ολισθήσει εκεί και άλλοι πελάτες του ξενοδοχείου. Εξαιτίας της ολισθηρότητας, η ενάγουσα έπεσε στο κλιμακοστάσιο, με αποτέλεσμα να υποστεί πολλαπλούς μώλωπες και μη χειρουργικά αντιμετωπίσιμα κατάγματα στον κόκκυγα, στη λεκάνη και στο ιερό οστό, από τα οποία υποφέρει και ψυχικά εν μέρει μέχρι και σήμερα. Προκύπτουν ως εκ τούτου αξιώσεις συμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης.

3. Η ενάγουσα έκανε την κράτηση για το ταξίδι αναψυχής στο πρακτορείο ταξιδίων [παραλειπόμενα] στο [παραλειπόμενα] Mainz στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας μέσω επικοινωνίας εξ αποστάσεως, κατά την οποία το πρακτορείο διαμεσολάβησε για τη σύναψη της σύμβασης μεταξύ της ενάγουσας ως ταξιδιώτη και της εναγομένης ως διοργανωτή ταξιδίων, χωρίς όμως το ίδιο να καταστεί συμβαλλόμενο μέρος και χωρίς να αποτελεί εγκατάσταση της εναγομένης. Αντικείμενο της σύμβασης μεταξύ [σελ. 3 του πρωτοτύπου] των μερών ήταν ένα ενιαίο πακέτο διακοπών με επιμέρους ταξιδιωτικές υπηρεσίες.
4. Η ενάγουσα, η οποία είχε κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης και εξακολουθεί να έχει την κατοικία της στο Mainz της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, άσκησε την αγωγή της ενώπιον του πρωτοδικείου στο Mainz.
5. Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι το επιληφθέν Landgericht Mainz είναι κατά τόπον αρμόδιο, επικαλούμενη τη διάταξη του άρθρου 18 του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 [παραλειπόμενα] (στο εξής: κανονισμός 1215/2012 [παραλειπόμενα]). Κατά την άποψη της ενάγουσας, η δεύτερη εναλλακτική περίπτωση του άρθρου 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 δεν ρυθμίζει μόνον τη διεθνή δικαιοδοσία, αλλά και την κατά τόπον αρμοδιότητα των δικαστηρίων των κρατών μελών. Αρμόδιο επομένως είναι το δικαστήριο του τόπου κατοικίας της ενάγουσας ως καταναλωτή, ήτοι το Landgericht Mainz. Μόνον επικουρικός αιτείται η ενάγουσα την παραπομπή της αγωγής στο Landgericht Hannover (πρωτοδικείο Αννόβερου), στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η γενική δωσιδικία της εναγομένης σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο (άρθρα 12 και 17, παράγραφος 1, του ZPO [γερμανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας]).
6. Από την πλευρά της η εναγομένη προβάλλει ένσταση κατά τόπον αναρμοδιότητας του Landgericht Mainz και ζητεί την απόρριψη της αγωγής. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι από το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 δεν προκύπτει αρμοδιότητα του Landgericht Mainz, διότι η ένδικη διαφορά στερείται του απαιτούμενου διασυνοριακού χαρακτήρα. Η δε ύπαρξη αυτού του διασυνοριακού χαρακτήρα της διαφοράς συνιστά και την προϋπόθεση για την εφαρμογή όλων των διατάξεων του κανονισμού 1215/2012. Υπέρ της ανωτέρω άποψης συνηγορεί εν τέλει και η αιτιολογική σκέψη 4 του κανονισμού. Ο δε κανονισμός περιορίζεται στο ελάχιστο που απαιτείται για την επίτευξη των σκοπών του και δεν υπερβαίνει τα αναγκαία προς τούτο όρια. Άλλωστε, η θεμελιώδης και κεντρική ιδέα του κανονισμού 1215/2012 συνίσταται στη

ρύθμιση της διεθνούς δικαιοδοσίας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι εμπλεκόμενοι σε μια δικαστική διαμάχη διαθέτουν βέβαιη δωσιδικία και δεν είναι αναγκασμένοι να επιζητούν έννομη προστασία σε άλλο κράτος μέλος ή σε τρίτη χώρα. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι σκοπός του κανονισμού δεν είναι κατ' αρχήν να παρέμβει στην εθνική νομοθεσία που ρυθμίζει την αρμοδιότητα των δικαστηρίων, εφόσον οι διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας εξασφαλίζουν την κατάλληλη έννομη προστασία στην επικράτεια του κράτους όπου το συμβαλλόμενο μέρος έχει την κατοικία του [παραλείπόμενα].

7. Το γεγονός ότι πρόκειται για οργανωμένο ταξίδι εξωτερικού ή ότι ο ταξιδιωτικός προορισμός βρίσκεται στην αλλοδαπή δεν προσδίδουν επαρκή διασυνοριακά στοιχεία στη σύμβαση. **[σελ. 4 του πρωτοτύπου]**

B.

8. Οι κρίσιμες για την επίλυση της διαφοράς διατάξεις του γερμανικού δικαίου, όπως ίσχυαν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υπόθεσης, έχουν ως εξής:

Zivilprozessordnung (κώδικας πολιτικής δικονομίας, στο εξής: ZPO)

9. Άρθρο 12 Γενική δωσιδικία □ έννοια

Τα δικαστήρια της περιφέρειας όπου βρίσκεται η γενική δωσιδικία ενός προσώπου είναι αρμόδια για την εκδίκαση όλων των αγωγών που ασκούνται κατά αυτού, εκτός αν η υπόθεση υπάγεται σε αποκλειστική δωσιδικία.

10. Άρθρο 17 Γενική δωσιδικία νομικών προσώπων

(1) Η γενική δωσιδικία των δήμων, των σωματείων και των εταιριών, συνεταιρισμών ή άλλων ενώσεων προσώπων, καθώς και ιδρυμάτων, οργανισμών και ομάδων περιουσίας που μπορούν να εναχθούν υπό την ιδιότητά τους αυτή, καθορίζεται από τον τόπο όπου διατηρούν την έδρα τους. Ως έδρα λογίζεται, εφόσον δεν προκύπτει άλλως, ο τόπος όπου ασκείται η διοίκηση.

[...]

11. Άρθρο 21 Ειδική δωσιδικία της εγκατάστασης

(1) Πρόσωπα τα οποία για την ανάπτυξη βιομηχανικής, εμπορικής ή άλλης επαγγελματικής δραστηριότητας διατηρούν εγκατάσταση η οποία εξυπηρετεί απευθείας τη διενέργεια επιχειρηματικών συναλλαγών μπορούν να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου της εγκατάστασης για όλες τις διαφορές που απορρέουν από την επιχειρηματική εκμετάλλευση της εγκατάστασης.

[...]

12. Άρθρο 29 Ειδική δωσιδικία του τόπου εκπληρώσεως της παροχής **[σελ. 5 του πρωτοτύπου]**

(1) Διαφορές σχετικές με συμβατική σχέση καθώς και με την ύπαρξη ή το κύρος αυτής υπάγονται στα δικαστήρια του τόπου όπου πρέπει να εκπληρωθεί η επίδικη παροχή.

[...]

13. [Διάταξη νόμου για την αναστολή της διαδικασίας ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου][παραλειπόμενα]

[...]

14. Άρθρο 281 Παραπομπή λόγω αναρμοδιότητας

(1) Το επιληφθέν δικαστήριο, αν διαπιστώσει αναρμοδιότητα σύμφωνα με τις διατάξεις για την κατά τόπον ή την καθ' ύλην αρμοδιότητα και εφόσον είναι δυνατό να προσδιορισθεί το αρμόδιο δικαστήριο, οφείλει με απόφασή του κατόπιν αιτήσεως του ενάγοντος να κηρύξει εαυτό αναρμόδιο και να παραπέμψει την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστήριο. Η υπόθεση παραπέμπεται στο δικαστήριο της επιλογής του ενάγοντος στην περίπτωση που τα αρμόδια δικαστήρια είναι περισσότερα.

(2) Αιτήσεις και δηλώσεις σχετικά με την αρμοδιότητα κατατίθενται στον γραμματέα του δικαστηρίου. Η απόφαση επί της αρμοδιότητας είναι ανέκκλητη. Η εκκρεμοδικία της υπόθεσης ενώπιον του δικαστηρίου που ορίζεται στην απόφαση άρχεται με την παραλαβή του φακέλου της δικογραφίας. Η απόφαση επί της αρμοδιότητας είναι δεσμευτική για το δικαστήριο αυτό.

[...]

15. Άρθρο 513 Λόγοι έφεσης

[...] **[σελ. 6 του πρωτοτύπου]**

(3) Δεν χωρεί έφεση κατά της κρίσης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου που αναγνωρίζει την αρμοδιότητά του.

Grundgesetz (Θεμελιώδης Νόμος) της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (στο εξής: γερμανικό Σύνταγμα)

16. Άρθρο 101

(1) Απαγορεύεται η σύσταση έκτακτων δικαστηρίων. Ουδείς δύναται να στερηθεί τον προβλεπόμενο στον νόμο δικαστή.

[...]

17. Η υποχρέωση του Landgericht Mainz να αποφανθεί επί της ουσίας των αγωγικών αξιώσεων της ενάγουσας εξαρτάται ουσιαστικά από το αν είναι κατά τόπον αρμόδιο για την εκδίκαση της υπό κρίση διαφοράς.
18. Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, το Landgericht Mainz δεν είναι κατά τόπον αρμόδιο.
19. Δυνάμει των γενικών διατάξεων περί αρμοδιότητας των άρθρων 12 και 17 του ZPO, ακόμη και όταν ο ενάγων είναι καταναλωτής και η εναγομένη είναι επιχείρηση υπό τη νομική μορφή της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης (GmbH), κατά τόπον αρμόδιο είναι το δικαστήριο της έδρας της εταιρίας ως εναγομένης. Η διοίκηση της εναγομένης, επομένως και η έδρα της, βρίσκεται στο Αννόβερο, συνεπώς δε, σύμφωνα με τα άρθρα 12 και 17 του ZPO, κατά τόπον αρμόδιο θα ήταν το Landgericht Hannover (πρωτοδικείο του Αννόβερου).
20. Επίσης, δεν υπάρχει ούτε ειδική δωσιδικία ενώπιον του Landgericht Mainz που θα μπορούσε να συντρέχει με τη νόμιμη γενική δωσιδικία. Από το άρθρο 21, παράγραφος 1, του ZPO δεν προκύπτει κατά τόπον αρμοδιότητα του Landgericht Mainz, διότι το πρακτορείο ταξιδίων [παραλειπόμενα] στο Mainz δεν αποτελεί εγκατάσταση της εναγομένης. Συγκεκριμένα, ως εγκατάσταση υπό την έννοια του άρθρου 21 του ZPO νοείται κάθε υποκατάστημα που ο ιδιοκτήτης του το έχει συστήσει σε τόπο διαφορετικό από εκείνον όπου εδρεύει ο ίδιος, με ικανή διάρκεια, και το οποίο λειτουργεί στο όνομα και για λογαριασμό του ιδιοκτήτη του, είναι δε κατά κανόνα εξουσιοδοτημένο να ενεργεί ανεξάρτητα, ήτοι αυτοβούλως, [σελ. 7 του πρωτοτύπου] προκειμένου να προβαίνει σε επιχειρηματικές συναλλαγές και να αναπτύσσει επιχειρηματικές πρωτοβουλίες [παραλειπόμενα]. Ωστόσο, ούτε η εναγομένη είναι ιδιοκτήτρια του πρακτορείου ταξιδίων, ούτε όμως και [παραλειπόμενα] το πρακτορείο ταξιδίων λειτουργεί στο όνομα της εναγομένης.
21. Τέλος, δεν θεμελιώνεται κατά τόπον αρμοδιότητα του Landgericht Mainz ούτε δυνάμει του άρθρου 29 του ZPO, δεδομένου ότι από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι από τη σύμβαση ενιαίου πακέτου ταξιδιωτικών υπηρεσιών που συνήφθη με την ενάγουσα απορρέουν παροχές τις οποίες η εναγομένη όφειλε να εκπληρώσει στην περιφέρεια του Landgericht Mainz. Ειδικότερα, στην περιφέρεια του Landgericht Mainz δεν υπάρχει αεροδρόμιο από το οποίο η ενάγουσα θα μπορούσε να μεταβεί αεροπορικώς στην Τουρκία. Πέραν τούτου, η –μάλλον κρατούσα– εθνική νομολογία έχει αποφανθεί εν πάση περιπτώσει ότι στις συμβάσεις οργανωμένου ταξιδιού δεν ιδρύεται δωσιδικία του τύπου εκπληρώσεως της παροχής, σύμφωνα με το άρθρο 29 του ZPO, στον τόπο αναχώρησης της πτήσης [παραλειπόμενα].
22. Κατά τόπον αρμοδιότητα του Landgericht Mainz θα μπορούσε να προκύψει μόνον κατ' εφαρμογή του άρθρου 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012.

D.

23. Στην εθνική νομολογία και στη νομική θεωρία υπάρχει διχογνωμία επί του ζητήματος αν η ρύθμιση του άρθρου 18, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (κανονισμού 1215/2012), πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι καθιερώνει δωσιδικία του τόπου κατοικίας του καταναλωτή στις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες ο εγκατεστημένος σε κράτος μέλος καταναλωτής έχει συνάψει με εδρεύοντα στο ίδιο κράτος μέλος διοργανωτή ταξιδίων σύμβαση ταξιδιού με προορισμό το εξωτερικό (καλούμενες «μη αμιγώς εσωτερικές διαφορές»). Το ζήτημα δεν έχει επιλυθεί ακόμη νομολογιακά από τα εθνικά δικαστήρια με έκδοση αποφάσεως ανώτατου βαθμού δικαιοδοσίας.
- 1.
24. Η μάλλον κρατούσα νομολογία [παραλειπόμενα] [σελ. 8 του πρωτοτύπου][παραλειπόμενα] εκτιμά ότι η εφαρμογή του κανονισμού 1215/2012 προϋποθέτει την ύπαρξη διασυνοριακού χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι ο καταναλωτής και ο αντισυμβαλλόμενός του πρέπει να είναι εγκατεστημένοι σε διαφορετικά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αντιθέτως, δεν υφίσταται το απαιτούμενο για την εφαρμογή του κανονισμού 1215/2012 στοιχείο αλλοδαπότητας της σύμβασης όταν τα πραγματικά περιστατικά παραπέμπουν σε μια διαφορετικού είδους συνάφεια με την αλλοδαπή, όπως επί παραδείγματι όταν αμφότερα τα συμβαλλόμενα μέρη είναι εγκατεστημένα στο ίδιο κράτος μέλος και το μοναδικό στοιχείο αλλοδαπότητας έγκειται στον εξωτερικό προορισμό του ταξιδιού. Αφενός, από τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού συνάγεται ότι η εξαίρεση από την αρχή της δωσιδικίας της κατοικίας του εναγόμενου (αιτιολογική σκέψη 15) στις συμβάσεις καταναλωτών εισάγεται αποκλειστικά για την προστασία του καταναλωτή με κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που είναι ευνοϊκότεροι για τον ίδιο από ό,τι οι γενικές διατάξεις περί δικαστικής αρμοδιότητας (αιτιολογική σκέψη 18). Επομένως, μια τέτοια ιδιαίτερη προστασία είναι απαραίτητη μόνον όταν, λόγω του διασυνοριακού χαρακτήρα των διακοινοτικών εμπορικών δραστηριοτήτων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι αποστάσεις που προκύπτουν μεταξύ της έδρας του αρχικώς αρμόδιου δικαστηρίου και της κατοικίας του καταναλωτή καθιστούν δυσχερή την έννομη προστασία του τελευταίου. Όταν όμως η συνάφεια με την αλλοδαπή έγκειται μόνον στον προορισμό του ταξιδιού, δεν είναι αναγκαία ούτε η εφαρμογή του άρθρου 18, παράγραφος 1, δεύτερη εναλλακτική περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012. Αφετέρου πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι διατάξεις του κανονισμού 1215/2012 –κατά το μέτρο που παρεκκλίνουν από την γενική αρχή «*actor sequitur forum rei*» (δωσιδικία κατοικίας του εναγομένου)– πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά.
25. Επιπλέον, η ανωτέρω κρίση της εθνικής νομολογίας στηρίζεται στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΕ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές

υποθέσεις (πρβλ. [παραλειπόμενα] [αποφάσεις της 19ης Δεκεμβρίου 2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, και της 17ης Νοεμβρίου 2011, Hypoteční banka, C-327/10, EU:C:2011:745]). Κατά την άποψη αυτή, πρέπει να ακολουθείται η ίδια νομολογιακή προσέγγιση και για τον κανονισμό (ΕΕ) 1215/2012. Προς τούτο συνηγορεί, μεταξύ άλλων, η αιτιολογική σκέψη 4 του προοιμίου, κατά την οποία ο κανονισμός αυτός πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο που απαιτείται για την επίτευξη των σκοπών του, χωρίς να υπερβαίνει τα αναγκαία προς τούτο όρια. Η θεμελιώδης και κεντρική ιδέα του κανονισμού 1215/2012 συνίσταται ωστόσο στη ρύθμιση της διεθνούς δικαιοδοσίας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι εμπλεκόμενοι σε μια δικαστική διαμάχη διαθέτουν βέβαιη δωσιδικία και δεν είναι αναγκασμένοι να επιζητούν έννομη προστασία σε άλλο κράτος μέλος ή σε τρίτη χώρα. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι σκοπός του κανονισμού δεν είναι κατ' αρχήν να παρέμβει στην εθνική νομοθεσία που ρυθμίζει την αρμοδιότητα των δικαστηρίων, εφόσον με αυτή διασφαλίζεται η προσήκουσα έννομη προστασία εντός του κράτους όπου το συμβαλλόμενο μέρος έχει την κατοικία του. Κατά συνέπεια, στις περιπτώσεις που ο καταναλωτής κάτοικος ενός κράτους μέλους ασκεί αγωγή κατά του αντισυμβαλλομένου του που εδρεύει στο ίδιο κράτος μέλος, η εφαρμογή των άρθρων 17 και 18 του κανονισμού 1215/2012 αποκλείεται από το γεγονός **[σελ. 9 του πρωτοτύπου]** ότι αμφότερα τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν την κατοικία τους στην επικράτεια του ίδιου κράτους μέλους και ότι είναι αδύνατη η τεκμηρίωση οποιουδήποτε άλλου ουσιώδους διασυνοριακού στοιχείου της σύμβασης.

26. Σύμφωνα λοιπόν με την ως άνω νομολογία, σκοπός των άρθρων 15 και 16 του κανονισμού (ΕΕ) 44/2001 είναι να προστατεύσουν τον εκάστοτε καταναλωτή από την πιθανότητα να υπαχθεί αναγκαστικά σε ένα άγνωστο στον ίδιο νομικό σύστημα με μια ενδεχομένως άγνωστη γλώσσα διαδικασίας, όχι όμως και να καταργήσει τους κανόνες της γερμανικής πολιτικής δικονομίας σε αμιγώς εσωτερικές διαφορές, οι οποίες δεν άπτονται του δικαίου της Ένωσης. Ομοίως και η αναδιατύπωση του άρθρου 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 δεν αποσκοπεί στη ρύθμιση του γερμανικού δικονομικού δικαίου στις περιπτώσεις διαφορών αμιγώς εσωτερικού δικαίου. Η προσθήκη που περιλαμβάνεται στη νέα διατύπωση του άρθρου 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012, κατά την οποία η αγωγή του καταναλωτή κατά του αντισυμβαλλομένου του ασκείται, «χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατοικία του αντισυμβαλλομένου», ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας του καταναλωτή, δεν οδηγεί σε διαφορετικό συμπέρασμα. Η εν λόγω προσθήκη δεν καταργεί την ανάγκη ύπαρξης στοιχείων αλλοδαπότητας στη διαφορά, αλλά πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι καθίσταται ουσιώδης μόνο για εκείνες τις διαφορές κατά τις οποίες ο εναγόμενος δεν έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος, δηλαδή είναι εγκατεστημένος σε τρίτη χώρα. Με την εισαγωγή της εν λόγω προσθήκης δεν επιδιώκεται η θέσπιση μιας νέας δωσιδικίας για τις διαφορές που απορρέουν από συμβάσεις καταναλωτών εν γένει, αλλά απλώς η καθιέρωση μιας ειδικής διεθνούς δικαιοδοσίας για τις περιπτώσεις στις οποίες ο εναγόμενος έχει την κατοικία του σε τρίτη χώρα. Διαφορετικά, η ανωτέρω προσθήκη θα είχε ως αποτέλεσμα να καθιερώνεται πλέον η δωσιδικία της κατοικίας του καταναλωτή για το σύνολο των συμβάσεων που μνημονεύονται στο άρθρο 17 του κανονισμού 1215/2012, στις οποίες ο

καταναλωτής είναι συμβαλλόμενο μέρος. Τούτο θα είχε ως επακόλουθο να συρρικνωθεί σημαντικά το πεδίο εφαρμογής των κανόνων της γερμανικής πολιτικής δικονομίας που ρυθμίζουν την αρμοδιότητα των δικαστηρίων βάσει των άρθρων 12 επ. του ΖΡΟ.

27. Το γεγονός ότι πρόκειται για οργανωμένο ταξίδι εξωτερικού ή ότι ο ταξιδιωτικός προορισμός βρίσκεται στην αλλοδαπή δεν αποτελούν ουσιώδη στοιχεία αλλοδαπότητας σε μια σύμβαση. Είναι απαραίτητο να υπάρχει τουλάχιστον ένα κανονιστικό στοιχείο αλλοδαπότητας, το οποίο (σε μια περίπτωση όπως η προκειμένη) δεν μπορεί να εντοπιστεί. Η επίδικη σύμβαση ταξιδιού έχει καταρτιστεί μεταξύ δύο προσώπων εγκατεστημένων στην ημεδαπή. Ουσιαστικά, η επίμαχη σύμβαση ταξιδιού συνίσταται σε ένα οργανωμένο ταξίδι εξωτερικού αποτελούμενο από επιμέρους ταξιδιωτικές υπηρεσίες. Το ενδεχόμενο να επέλθει στην αλλοδαπή η διατάραξη του πλέγματος συμβατικών υποχρεώσεων που ανέλαβε η εναγομένη θα δημιουργούσε ένα στοιχείο αλλοδαπότητας μόνον όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά, το οποίο όμως θα ήταν άμεσα συνδεδεμένο με την προϋφιστάμενη έννομη σχέση που γεννήθηκε στην ημεδαπή και θα αντιμετωπιζόταν ως απλό επακόλουθο των συμβατικών της όρων. **[σελ. 10 του πρωτοτύπου]**

2.

28. Σε αντίθεση με την αμέσως ανωτέρω διαλαμβανόμενη νομολογία, σημαντικό μέρος της νομικής θεωρίας [παραλειπόμενα] υποστηρίζει ότι για να υπάρχει το διασυνοριακό στοιχείο σε μια διαφορά δεν είναι απαραίτητο ο ενάγων και ο εναγόμενος να είναι οπωσδήποτε εγκατεστημένοι σε δύο διαφορετικά κράτη μέλη. Μια τέτοια απαίτηση δεν συνάγεται από το γράμμα του άρθρου 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 ούτε στη γερμανική ούτε στην αγγλική ή γαλλική γλώσσα. Αντί αυτού, με την αναδιατύπωση του άρθρου 18 του κανονισμού 1215/2012, ο Ευρωπαίος νομοθέτης κατέστησε σαφές, σε αντίθεση με την προγενέστερη διάταξη του άρθρου 16 του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, ότι ο καταναλωτής μπορεί να κινήσει τη διαδικασία ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου της κατοικίας του, ανεξαρτήτως του τόπου όπου εδρεύει ο επαγγελματίας αντισυμβαλλόμενός του.
29. Επιπλέον, κατά την ως άνω άποψη, το άρθρο 6 παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 17 του κανονισμού 1215/2012, προϋποθέτει μόνον να έχει την κατοικία του ο εναγόμενος σε κράτος μέλος. Ωστόσο, η εξουσιοδοτική βάση που προβλέπεται στα άρθρα 67, παράγραφος 4, και 81, παράγραφοι 1 και 2, στοιχεία α', γ' και ε', ΣΛΕΕ δεν εισάγει αντίστοιχη προϋπόθεση, όπως άλλωστε ούτε και το άρθρο 1, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1215/2012. Επίσης, από το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 δεν μπορεί να συναχθεί κάποιο διαφορετικό συμπέρασμα. Συναφώς, επισημαίνεται ότι στην υπόθεση Owusu ([παραλειπόμενα] [απόφαση της 1ης Μαρτίου 2005, C-281/02, EU:C:2005:120], σχετικά με την προϊσχύσασα διάταξη του άρθρου 2, παράγραφος 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών) το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει με πειστικό τρόπο ότι η ως άνω διάταξη εφαρμόζεται

ακόμη και όταν ο ενάγων και ο εναγόμενος έχουν την κατοικία τους στο ίδιο κράτος μέλος. Η ως άνω ερμηνευτική προσέγγιση της απόφασης του Δικαστηρίου επί της ερμηνείας των άρθρων 67 και 81 ΣΛΕΕ ενσωματώνεται και στην ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, κατά συνέπεια, δε, εφαρμόζεται και για την ερμηνεία της μεταγενέστερης διάταξης του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012, ο οποίος αποτελεί το διάδοχο νομικό καθεστώς του κανονισμού 44/2001. Το τελευταίο προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 34, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1215/2012. Το γεγονός ότι η εγκατάσταση αμοτέρων των διαδίκων στο ίδιο κράτος μέλος δεν αντιβαίνει εκ προοιμίου στην πράξη του παράγωγου δικαίου επιβεβαιώνεται εξάλλου στο άρθρο 24, σημείο 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 1215/2012. Με τη διάταξη αυτή, ο νομοθέτης της Ένωσης, στο πλαίσιο της αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας που καθιερώνει σε συγκεκριμένα είδη μισθώσεως ακινήτων, προβλέπει και μία συντρέχουσα προαιρετική διεθνή δικαιοδοσία ειδικά για την περίπτωση κατά την οποία τόσο ο ιδιοκτήτης όσο και ο μισθωτής του ακινήτου έχουν την κατοικία τους αμφότεροι στο ίδιο κράτος μέλος. Αν όμως η εφαρμογή του κανονισμού 1215/2012 αποκλειόταν στις περιπτώσεις που ενάγων και εναγόμενος έχουν την εγκατάστασή τους στο ίδιο κράτος μέλος, δεν θα υπήρχε περίπτωση να περιληφθεί στον εν λόγω κανονισμό η διάταξη του άρθρου 24, σημείο 1, δεύτερο εδάφιο, υπό την ανωτέρω διατύπωση. Κατά συνέπεια, θα πρέπει η ευρωπαϊκή νομοθετική εξουσία να έλαβε υπόψη της και τις «μη γνήσιες [σελ. 11 του πρωτοτύπου] εσωτερικές υποθέσεις». Η νέα διατύπωση του άρθρου 25, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1215/2012 υπογραμμίζει εξίσου το ανωτέρω συμπέρασμα. Η εν λόγω διάταξη αφορά περιπτώσεις στις οποίες τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν συνυπολογίσει ρητρά παρέκτασης διεθνούς δικαιοδοσίας «ανεξαρτήτως της κατοικίας τους». Η δε γενική παραδοχή ότι η περίπτωση ενάγων και εναγόμενος να είναι αμφότεροι εγκατεστημένοι στο ίδιο κράτος μέλος βρίσκεται εκ των προτέρων εκτός πεδίου εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012 είναι παντελώς αβάσιμη. Τουναντίον, τόσο το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 –υπό το πρίσμα μάλιστα της «θεωρίας Owusu» που διατυπώνεται στην ομώνυμη απόφαση του Δικαστηρίου, ενσωματώνεται δε και στην ερμηνεία των διατάξεων του εν λόγω κανονισμού– όσο και επί παραδείγματι τα άρθρα 24, σημείο 1, δεύτερο εδάφιο, και 25, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού, καταδεικνύουν ακριβώς το αντίθετο.

E.

30. Τα αποφαινόμενα σε τελευταίο βαθμό δικαστήρια υποχρεούνται να αναστείλουν τη διαδικασία και να υποβάλουν στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα όταν ανακύπτει ζήτημα ερμηνείας του ενωσιακού δικαίου καθοριστικό για την επίλυση της διαφοράς (άρθρο 267, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ). Γίνεται δεκτό ότι το δικαστήριο αποφαινεται σε τελευταίο βαθμό και οφείλει να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα όταν δεν χωρεί ένδικο κατά της αποφάσεώς του ως προς το κεφάλαιο που αφορά το συγκεκριμένο ερώτημα [παραλειπόμενα].

31. Το Landgericht Mainz έχει την εξουσία να αποφανθεί σε τελευταίο βαθμό επί της κατά τόπον αρμοδιότητας ή αναρμοδιότητάς του.
32. Προτού εξετάσει τη νομική και ιστορική βάση της αγωγής και τα κονδύλια αυτής, το επιληφθέν Landgericht οφείλει αυτεπαγγέλτως να ελέγξει τη δικαιοδοσία του επί της διαφοράς ως πολιτικό δικαστήριο και να επαληθεύσει την καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητά του καθώς και τη διεθνή δικαιοδοσία του [παραλειπόμενα].
33. Στην περίπτωση που το Landgericht Mainz έκρινε εαυτό αρμόδιο κατά τόπον και επιδίκαζε στην ενάγουσα κονδύλια για ικανοποίηση ηθικής βλάβης και αποκατάσταση της θετικής και αποθετικής ζημίας που υπέστη λόγω της πτώσης, έχοντας βεβαίως προηγουμένως εξετάσει την ιστορική και νομική βάση της αγωγής και έχοντας αποτιμήσει το ύψος των αγωγικών αξιώσεων, η απόφασή του αυτή, βάσει του άρθρου 513, παράγραφος 2, του ZPO, θα ήταν απρόσβλητη ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου ως προς το κεφάλαιο που θα αφορούσε την αποδοχή της κατά τόπον αρμοδιότητάς του. Αν όμως η ερμηνεία στην οποία θα προβεί το Landgericht Mainz σε σχέση με το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012, ως διάταξη καθοριστική για την κατά τόπον αρμοδιότητα, δεν συνάδει εν τέλει με το ενωσιακό δίκαιο, τούτο θα είχε ως συνέπεια να στερηθεί η ενάγουσα ανέκκλητα τον δικαστή που προβλέπει ο νόμος για αυτήν, κατά παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του γερμανικού Συντάγματος.
34. Αν αντιθέτως το Landgericht Mainz έκρινε εαυτό κατά τόπον αναρμόδιο, θα έπρεπε, [σελ. 12 του πρωτοτύπου] δυνάμει του άρθρου 281, παράγραφος 1, του ZPO, με απόφασή του να παραπέμψει την υπόθεση στο Landgericht Hannover, κάνοντας δεκτή τη σχετική αίτηση περί παραπομπής που υπέβαλε επικουρικώς η ενάγουσα. Και αυτή η απόφαση θα ήταν απρόσβλητη □ η απόφαση του Landgericht Mainz ως προς την κατά τόπον αρμοδιότητα του Landgericht Hannover θα ήταν δεσμευτική για το τελευταίο, σύμφωνα με το άρθρο 281, παράγραφος 1, του ZPO.
35. Επίσης, η ορθή ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης δεν είναι τόσο προφανής ώστε να μην αφήνει περιθώριο εύλογης αμφιβολίας («acte clair» υπό την έννοια της αποφάσεως CILFIT του Δικαστηρίου, [παραλειπόμενα] απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 1982, Cilfit κ.λπ., 283/81, EU:C:1982:335).
36. Επί του ζητήματος που τίθεται με το παρόν προδικαστικό ερώτημα δεν έχει αποφανθεί μέχρι σήμερα ούτε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η δε απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που παρατίθεται από μέρος της εθνικής νομολογίας [παραλειπόμενα] (απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2013, Maletic, C-478/12, EU:C:2013:735) αφορά το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 της 22ας Δεκεμβρίου 2000, το οποίο όμως δεν έχει ακριβώς την ίδια διατύπωση με το άρθρο 18 του κανονισμού 1215/2012. Πέραν τούτου, η εν λόγω απόφαση δεν είναι δυνατόν να ληφθεί υπόψη κατά την εξέταση του προδικαστικού ερωτήματος, διότι, στη διαφορά που εκδικάστηκε τότε, το

στοιχείο αλλοδαπότητας εντοπιζόταν στο γεγονός ότι ο ταξιδιωτικός πράκτορας έδρευε σε διαφορετικό κράτος μέλος από εκείνο όπου είχαν την κατοικία τους ο καταναλωτής και ο διοργανωτής ταξιδίων, κατά συνέπεια δε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης χαρακτήρισε τον νομικό δεσμό μεταξύ του ταξιδιώτη και του διοργανωτή ταξιδίων όχι ως «αμιγώς εσωτερικό», αλλά ως άρρηκτα συνδεδεμένο με την έννομη σχέση μεταξύ του ταξιδιώτη και του ταξιδιωτικού πράκτορα. Εν προκειμένω όμως, δεν υφίσταται τέτοιο στοιχείο αλλοδαπότητας □ μόνον από αυτόν καθ' εαυτόν τον προορισμό του ταξιδιού είναι πιθανό να προκύπτει κάποιο στοιχείο αλλοδαπότητας.

37. Συνεπώς, το Landgericht Mainz είναι υποχρεωμένο να υποβάλει αυτεπαγγέλτως αίτηση προδικαστικής απόφασης, σύμφωνα με το άρθρο 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', και τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, προκειμένου να αποφανθεί το Δικαστήριο επί του ζητήματος που διαλαμβάνεται στο σκεπτικό της διατάξεως, καθώς και να αναστείλει τη διαδικασία ενώπιόν του μέχρι την περάτωση της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου.

[παραλειπόμενα]